

TOP 10 PRIČA

OVOG MJESECA

04

Big Brother®

Nakon dulje pauze, na naše male ekrane ove jeseni vratio se po mnogima najpoznatiji *reality show* na svijetu, *Big Brother*. Atraktivnost samog koncepta blijedi, a borba za rejting rezultira sve kontroverznijim sadržajem, lako dostupnim odraslima, ali i djeci.

DJECA UVRTLOGU REALITY TELEVIZIJE

Od *Big Brother*a ovih je dana zapravo doista teško pobjeći... Istina, "uvijek možemo promijeniti program", no medijska pompa čini ga nezaobilaznim: o njemu vrište naslovnice novina i portala, listajući programe na televiziji gotovo ga je nemoguće promašiti (prikazuje se čak triput dnevno – u pojedinim slučajevima po dva sata u komadu), a ako vam je slučajno (iako gotovo nemoguće) promaknula na TV-u, *Big Brother* emisija je vrlo lako dostupna i na internetu. Što zbog vremena prikazivanja *show*a, a što zbog njegovih eksplicitnosti kojima su mnogi od nas bili svjedoci već prvoga dana, na noge su se vrlo brzo dignuli stručnjaci i jednoglasno zaključili kako ovakvi sadržaji nisu primjereni djeci i da mogu ozbiljno narušiti fizički, mentalni i moralni razvoj maloljetnika, o čemu govori "Pravilnik o zaštiti maloljetnika u elektroničkim medijima". "Problem *Big Brother*a vidim u tome što je tu prividno riječ o "stvarnim" odnosima i što u njima ne nastupaju glumci već "obični" ljudi, a to djecu može navesti na zaključak da je prikazano ponašanje dio uobičajenih socijalnih odnosa. Štetno djelovanje sadržaja ovakvih emisija na djecu pojačano je upravo time što djeca mlade dobi ne mogu ispravno procijeniti kontekst u kojem se odvijaju događaji u "kući *Velikog brata*", gdje se namjerno najčešće u prvi plan ističu bizarna i negativna ponašanja te vulgarnosti", istaknula je u razgovoru za *Graziju* pravobraniteljica za djecu Ivana Milas Klarić. Upravo zbog mogućeg štetnog djelovanja spomenutih sadržaja na djecu, nakladnik je sadržaje označio dobnim oznakama 12 i 15, no taj potez u praksi je zapravo prilično nedjelotvoran. Novi "Pravilnik o zaštiti maloljetnika u elektroničkim medijima", uveden ovog proljeća, više ne pruža zaštitu

najmladoj publici koja je ujedno i najranjivija. On omogućuje da se sadržaji koji bi mogli biti štetni za djecu prikazuju tijekom cijelog dana, a jedina obveza nakladnika jest osigurati zvučno upozorenje uoči emisije i u cijelom njezinom trajanju isticati dobnu oznaku. *Reality show*ovi ovog tipa, s oznakom 12, mogu se prema tome posve legalno prikazivati na TV-u od jutra do večeri, iako stručnjaci već godinama apeliraju da se takvi sadržaji prikazuju u kasnijim satima, da se ne repriziraju tijekom dana te da najave budu lišene prizora koji mogu ugrožavati razvoj djece. Problem *Big Brother*a i njemu sličnih emisija također leži u tome da Hrvati baš i nemaju naviku konstantno nadgledati vlastitu djecu. Naime, istraživanje koje je u listopadu za AEM i UNICEF provela agencija *Ipsos Puls*, dalo je rezultate koji govore u prilog toj tezi. Ispitanici su bili roditelji koji imaju djecu starosti do 17 godina, a anketiranje je provedeno na reprezentativnom uzorku od njih tisuću. Istraživanje je otkrilo da, prema procjeni roditelja, svako treće dijete gleda televiziju bez njihove prisutnosti, dok podaci o gledanosti pokazuju da je ta brojka još više zabrinjavajuća i da svako drugo dijete prati TV sadržaje bez nadzora roditelja. Osim toga, roditelji češće donose odluku o tome smije li dijete gledati nešto ako je ono mlade od 12 godina, dok djeca starija od 13 godina program većinom gledaju bez roditeljskog nadzora. Televiziju gledaju u prosjeku tri sata dnevno, a što se tiče sadržaja, njih 14 % najviše voli pratiti *reality* emisije. Komentirajući ove podatke, Ivana Milas Klarić ističe: "Televizijski nakladnici teško prihvaćaju vlastitu odgovornost za zaštitu mlade publike, ili ju jako usko tumače i žele je u što većoj mjeri prebaciti na roditelje. A roditelji često uopće nisu svjesni te svoje odgovornosti i vrlo malo sudjeluju u odabiru

programa koje djeca gledaju. Valja priznati da danas, kada mnoga djeca imaju stalni pristup internetu i putem mobitela, doista nije lako nadzirati sve što gledaju. Ali zato se ipak valja potruditi u ranom djetinjstvu usmjeravati djetetove navike, izbjegavati nezdravo dugo sjedenje pred ekranom, objasniti djetetu da su različiti sadržaji na televiziji namijenjeni različitim publikama, razvijati njihovu medijsku pismenost i kritički pristup sadržajima, te utjecati na njihov izbor i usmjeravati ih prema kvalitetnim sadržajima za djecu." Za zaključiti je iz ovih rezultata to da djeca do sadržaja uglavnom dolaze sama, ili, s druge strane, najčešće gledaju ono što gledaju odrasli ukućani, stoga o ponašanju roditelja ovisi što će njihova djeca pratiti na televiziji, pogotovo u situaciji kada zakonska regulativa ne daje svoj maksimum po pitanju zaštite djece od štetnih sadržaja. Osim toga, uznemirujući prizori, ne samo u filmovima i serijama, već i u informativnim emisijama uopće ne bi trebali biti na programu tijekom dana, već samo u večernjim terminima, kada roditelji mogu utjecati na izbor programa, govori pravobraniteljica za djecu i zaključuje: "Nažalost, mediji imaju svoje interese i postupaju u skladu s njima. Televizija ne može biti dadilja našoj djeci, ali mora poštovati pravila "igre" i pokazati puno veću društvenu odgovornost. Svi su nakladnici pozdravili "razvodnjavanje" pravila u novom "Pravilniku o zaštiti maloljetnika u elektroničkim medijima", koji im sada omogućuje da programe sa štetnim sadržajima prikazuju cijeli dan ako imaju oznaku 12. To smatram licemjernim. Nedvojbeno je da televizijski nakladnici moraju voditi računa o tome kako pojedini sadržaji mogu utjecati na ranjive skupine te i rasporedom programa pomoći roditeljima da nadziru djetetov izbor." ■

Tekst: Hana Bartolović Fotografija: Big Brother